

enkrat grdi nevedneži verske reči napadati, če vam je res sloga in napredek ljub, s katerim se toliko ponašate; saj vendar sprevadite, da po tem potu ne gre, in nas le zmiraj k večjemu razporu in prepadu pelje!

H koncu naj omenim še, kako pridno da se naši gospodarji nove mere učijo, ktere jih naš hvalevredni g. podučitelj po nedeljah podučuje, in to kolikor mogoče razločno in po domače, za kar mu javno hvalo izrekamo. Kmetič.

Od Šmarja pri Celju. (Tatovi — kaznovanci prevzetnosti.) Dne 25. grudna, toraj sv. božični praznik, se je več gospodov iz Gradca na Slatino pripeljalo, da so na sv. Štefana dan od ondot do Šmarja velikansk lov uganjali. Zvečer so se v Šmarje na saneh pripeljali, kjer so bili z godbo veselo sprejeti in so se veselice, katero jim je tukajšnji oštir pripravil, udeležili. —

Alj ko so strelci in drugi gosti židane volje, so si prekanjeni tatje mislili: zdaj je prav čas za nas in so šli k oštirju krast. Sterejo in pridero v kašto, si naložijo na cente žita, mesa in blaga, in srečno odlazijo, da ni duha ne sluha za njimi!

Iz Ptuja. V naglici veselo novost, da je zbor čitalničarjev dne 28. dec. z vsemi pro enemu glasu sklenil, da se čitalnica ohrani in le pri stroških za stanovanje v bodoče nekoliko bolj skrči, da bo ceneje shajala.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Delegacije so se na jesen odložile in to najbolj z ozirom na deležnike ogerskega dež. alj drž. zbora, ker se vlada boji, da bi ogerska delegacija preveč proračun odščipavala. Hoče toraj čakati do novih volitev na Ogorskem, ki bodo po leti in sicer že po novi volilni postavi.

Med predlogami, ki pridejo po praznikih v drž. zboru dunajskem na vrsto, je tudi postava o vravnanju Mure, za kar predlaga vlada od l. 1875—1894 na leto 30.000 gl. za stavbe, za vzdrževanje pa letnih 14.000 gld.; dalje postava o zatiranju trsne uši, o čemur hočemo posebej govoriti. —

Česko. V Pragi so se dne 28. dec. posvetovali mladočehi in program določili. Kot pravi liberalci so mnogo otrobov povezali o „svobodni“ osnovi države na demokratični podlagi, o boju zoper „reakcijo“ in kar je več taci nastavkov. V poglavitni stvari se pa vendar, vsaj za trenutek, strinjajo z državnoopravno stranko „starih“, da namreč v državni zbor prej ne stopijo, dokler tega večina českich dež. poslancev ne sklene in ako se to brez nevarnosti za politične pravice kraljestva zgoditi zamore. To je teorija. V praksi pa hočejo na vse kriplice delati na to, da staročehom sedeže v dež. zboru polovijo; potem lažje sklenejo, iti v državni zbor. Ali pa s tem državno pravo kraljestvo ne izdajo,

je drugo vprašanje. Pogubno je vsekako že zdaj, da govore „mladi“ o „škodljivosti pasivnega upora“ (ker staročehi tudi nočejo v deželni zbor stopiti). —

Tržaški drž. poslanci: Teuschl, Porenta in Sandrinelli mislijo poslanstvu se odpovedati. Menda zaradi Pontebške železnice, ki so jo ustavaki proti vladi v obrambo vzeli. Ker pelje ta črta skoz nemške dežele na Italijansko, bo razkrila zgodovina prihodnjih let, zakaj da se ustavaki ravno za to črto tako ptezajo.

Tirolsko. Drž. poslanec žl. Dipauli je bil odstopil, ker se po njegovem prepričanju koristi tirolskega ljudstva v drž. zboru ne dajo braniti. Dne 28. dec. je bil z veliko večino zopet voljen. Kakor poroča „Vtld.“, hoče iz istega uzroka odstopiti tudi Giovanelli. Vse toraj križem gre; le Frice in Konrad ostaneta zvesta — do smrti!

Hrvatsko. Dne 20. dec. je dež. zbor zopet delovati začel. Po praznikih pride dež. proračun na vrsto. Pri mnogih stroških za novo upravo, za šole itd. ostane vendar samostalni deželi za l. 1875 še 100.000 gld.

Vnanje države. Na Nemškem dela Bismark tako, kakor da država brez njega obstati ne more. V svojem glasilu: „Nordd. Allg. Ztg.“ pusti razglašati nove zarote proti sebi, in da zamore bolj ščuvati proti katoličanom, se te zarote s cerkvenimi osebami v zvezo silijo. Tako razglašča omenjeni list pisma nekega belgijskega delalca (Duchesne) do nekega francoskega nadškofa, kteremu je D. jeseni pisal, da mu naj brž 60.000 frankov da, in bo „pošast“ Bismarka iz sveta spravil. Toda nadškofa list ne imenuje in tudi oseba D. se je pokazala izmišljena, tako da je menda vsa stvar gola zvijača.

Na Španskem so 19. dec. Karlisti pod vodstvom Tristany-a v Kataloniji republikance zopet nažgali, topov in vojnih priprav njim vzeli.

Za poduk in kratek čas.

Iz Ptuja v Zagreb, jeseni 1874.

(Potne črtice.)

Ako stojiš na Ptujem gradu in gledaš na severno-večerni kraj, imaš pred sebo v skrajni daljavi Golovec (6759') alj Labotsko goro, tudi Špajk imenovano. Ta velikan na štajersko-koroški meji razteza svoje poslednje panoge sem doli do starega Ptuja, kder se med Dravo in Muro v nešteti hribe s prijaznimi goricami razvijajo, od Ptuja počenši se pa proti vzhodu če dalje bolj v Dravsko dolino zgubljavajo. — Če obrneš Golovcu hrbet, imaš pred sebo Haloze s premnogimi holmi krtinjakom podobnimi, kateri obilno sladkega vinca rodijo, toda vsled prežalostnih razmer svoje prebivalce le slabo redijo. Prav v podnožju pa imaš stari Ptuj, prijazno mesto z blizo 3000 stanovalci

ki ima dve krasni farni cerkvi, eno za Nemce*), drugo za Slovence v mestu in okolici bivajoče.

V Ptuj je sedaj nižja realna gimnazija z ravnateljem in 7 profesorji; učencev se je tekoče šolsko leto vpisati dalo 130, med temi je le kakih 10 trdih Nemcev, ogromna večina je čiste slovenske krvi, in vendar je ravnatelj trd Nemec in še eden gg. profesorjev; učni jezik se vé da je nemački. — Ko se je pred 12 leti tukaj čitalnica snovala, so narodnjaki mislili, da, če bo mogoče za Ptuj gimnazijo priboriti, zasije slovenskemu narodu milejše solnce. V svojem „pozivu“ dné 12. junija 1863 so snovatelj čitalnice te-le besede izrekli: „Povsod med národom cvetoče čitalnice, kot ognjišča národnega duhá, so živi svédoki poganjanja za národno priznavo in veljavo, ter žive želje in prizadeve za národni razvoj. — Staroslovensko ptujsko mesto, za ljudstvo daleko višje 100.000 duš najznamenitejši kraj, je vidoma poklicano, da se za nje v povzdigo národnega duhá za središče postavi.“

In sedaj, ko od tiste dobe teče 12. leto, in je gimnazija ustanovljena, žalibog ni slovenska, kakor smo mislili, temoč nemška; — čitalnica, ki je več let lepo napredovala, se komaj še drži! Profesor G. je obljubil petje urediti, ako le tri gotove pevce pridobi. V Ptuj je 7 ljudskih učiteljev, vsi so Slovenci, in — blagi gospod še treh glasov ni mogel dobiti! O nesrečna nesloga, koliko bridkih rán si že vsekala tužni slovenski domovini! Alj bo kedaj ura rešitve bila?

Proč me žene od Ptuja, v Zagrebu se delajo priprave za slovesno odprtje vseučiliča, tu ima biti prihodnje za vse Jugoslovane središče národnega razvoja in ved. V Zagreb tedaj! kličem prijatelju, hajd v Zagreb! Mimo Ptuja drči železni voz proti vzhodu in zahodu, kamor se hočeva obrniti? (Zagreb leži od Ptuja naravnoč proti popoldnevu). Misliva, „ab oriente salus“, tedaj proti vzhodu v Zagreb. Po 10. uri popoldné gre vlak urno naprej po spodnjem Ptujskem polju; prva postaja brž pod Dornovo, kder ima liberalni grof Turjaški (Anton Auersperg — Anastasius Grün) lep grad, so Možkanci, tako pravi ljudstvo, ne „Možganci“, kakor kaže napis na postaji. Možkanci so spodnji in gornji. Tu in na Dornovi in še v nekterih vaseh te okolice se obilno luka (čebula) prideluje; marsikteri kmet do 300 gld. in še več za ta pridelek na leto potegne. Ti pridni kmetovalci oskrbujejo s čebulom skoro vse slovenske pokrajine, deloma tudi Ogersko, Hrvaško in nemški Štajer; vozijo ga v Ljubljano, Zagreb, Kanižo, St. Gothard, Gradec itd. — navadno vse s svojimi konjiči. Polje je tu suho in toplo, na čistem prodeu je za 1 pedenj rodovite prsti, koja se dá na drobno povlačiti in lepo zrahljati; — tako zemlja čebul ljubi, mora se pa večkrat plesti, da lepo debel zraste. Tujci se tukaj čudijo nad ozkimi ogoni; pa to ima svoj uzrok: zemlja za rod je

plitva, in tako ne morejo globoko orati, česar je pri širokih slogih treba, sicer bi goli kremen (kižlek) izoravali; še tako morajo vedno za brazdo kamenje pobirati, ktero se meče na cesto, kamor sliži. (Dalje prihodnjič.)

Razne stvari.

(Za župana) v Mariboru je bil 31. dec. izvoljen g. dr. Reiser, za namestnika g. dr. Duhač.

(**Katol. pol. društvo v Konjicah**) napravi rojstni dan svojega nepozabljivega ustanovnika dné 10. prosinca, t. j. prvo nedeljo po sv. 3 kraljih „besedo Rozmanu na čast“, po kateri se bodo društvenikom nekteri spominki na rajnega vč. gosp. prvomestnika delili. Zbor se začne ob pol štirih popoldne v navadni hiši. Vse ude uljudno vabi zapisovalec.

(**Katol. pol. društvo v Slovensgradcu**) bode imelo zbor na praznik sv. treh kraljev; popoldne ob 1/2 4 je začetek. Vse ude vabi uljudno odbor.

(**Shod volilcev**) je sklical dné 30. dec. v Mariboru poslanec Frice Brandstetter, da jim odgovor da o svojem delovanju v drž. zboru l. 1873/74. Če so volilci liberal in poslanec tudi liberal, je odgovor lahek, ker so si vsi „glih“.

(**Srečen dan**) je bil za g. Wretzelna 29. dec., ker se mu je vpricho okr. šolskega sveta pripel križec za zasluge v pospeševanju ponemčevanja slov. otrok v radvanjski šoli. Svečanost se je vršila na domu poslavljencea, kar je res najpametnejše bilo, ker bi sicer v javnih prostorijah n. pr. kazininih, veliko kokodaje, pa malo jaje bilo.

(**O agentu Stancel-nu**) pozvedamo iz zanesljivega vira, da ga je banka „Slovenija“ že jeseni zato odpravila, ker je z izmišljenimi tarifi zavarovancev lovil, kterih je potem več izstopilo, kar je vse banki na škodo.

(**Pozor ljutomerski okoličani!**) Iz ljut. okolice se nam piše, da je tamošnji nemškutarski trgovec, J. Steirer, povsod obsipal svoje „slovenske razglase“, kako „fal“ da daje svojo „novo in dobro blago“. Vabilo obeta vsem, kteri več kot za 2 gld. kupijo, krožo „dobre pijače“; kdor pa več kot za 10 gld. kupi, „dobi piti in en robec povrh“. Ker pa je ta trgovec z vso svojo žlahto zaklet nasprotnik naše narodnosti, se mu Slovenci za njegovo „dobro blago in pijačo“ lepo zahvaljujemo, tim bolj, ker smo uverjeni, da ga mora vsak prav drago platiti. Sicer pa z dobro vestjo priporočamo vsem, kteri hoté kaj kupiti, poštenega in vrlega narodnjaka, g. M. Zemliča, štacuno, v kteri se dobiva po zmerni ceni dobro blago.

(**Ponarejeni kuponi**). Dunajska policija je zasledila vsled ovadbe v Peštu goljufe, ki so jako veliko kuponov od akcij ogerske iztočne železnice ponaredili. Ti so: K. Weiss, solastnik borzne pisarnice na Schottenringu v Beču, nja sestra udovica Roza Springer in Ad. Deutsch, brat lastnika peštanske tiskarnice, Mor. Deutsch.

*) Večidel na pol ponemčeni Slovenci.